

ת"א:	ח"פ:	
19:28	19:19	כניסת השבת:
20:30	20:32	יציאת השבת:
21:01	21:02	ר"ת:

מפטירים: "וישלח יהושע"

יהושע ב'

דברי התורה וההלכות נמסרו ע"י הרב אליהו אילן סויסה שליט"א, ראש ישיבת חיי אברהם ומורה צדק בעיר בני ברק

פרשת שלח

קרבו ציבור

110

מספר עלון

העלון מוקדש

לזיווג הגון:
אסתר בינה בת פלורה
רחל בת פלורה
הודיה בת זיוה
יעקב משה בן ציפורה
אורה
מאיר בן ציפורה אורה
עזרא בן זיוה
לרפואה שלימה:
בנימין בן נוסרת
פלורה בת רחמי

לעילוי נשמת:
אהרון בן דוד ואסתר
ציון בן יעקב ואסתר
רפאל בן מרים
חנה בת יצחק ושרה
שרה בת ציון וחנה
גבריאל דוד בן אדלה

כמדי שבוע
מתקיים לימוד
"ליל שישי"
לבחורי הישיבות
היקרים משעה
22:00-23:45
כל בית כנסת או
תורם שיתרמו
100 ש"ח ומעלה
הלימוד יוקדש
לזכותם
לתרומות ומסירת
שמות ניתן לפנות
לפלאפון
0583234552

מעוניין בהקדשה?
להצלחה, פרנסה
בשפע, זיווג הגון
רפואה, או לע"נ
צלצל
0583234552

לא הזהרת לא הענשת!

כמה פעמים אנחנו מוצאים את עצמנו מתוסכלים על כך שדיברנו עם הילדים והזהרנו אותם, ובכל זאת כאילו לא דברנו. מכירים את זה? בוודאי!
המלמד אמר: מי שיאחר להגיע מההפסקה - יענש. מהו העונש? יצטרך להישאר בסוף יום הלימודים כפול מהדקות שאיחר להגיע לכיתה. לדוגמא אם איחר 5 דקות יאלץ להישאר 10 דקות בסוף היום.
אמא אמרה: מי שילכלך אחרי שאמא ניקתה את הבית, הוא יאלץ לנקות גם את מה שילכלך וגם עוד חדר בונים כדי לשפר את הכושר וההרגל לניקיון.
אבא אמר: מי שיגע בארון ממתקים בלי רשות, כשכולם יקבלו את הממתק, הוא לא יקבל.
כי את שלו הוא כבר לקח.

אינני נכנס כרגע לסוגיא של ענישה בחינוך. זו סוגיא שצריך לתת עליה את הדעת בפני עצמה.
אך אם הגענו להבנה שהזהרנו ואנו חוששים שהילד יעבור על הדברים שלנו, ונאלצים לגבות את האזהרה בענישה - כלומר באיום והפחדה. אז צריך לקחת בחשבון משהו שלא תמיד אנו לוקחים בחשבון הכולל של הענישה.

כלל בחינוך הוא שאין עונשים אלא אם כן מזהירים. כלומר אם לא הזהרת איך יכול להעניש.

כי אסור שהעונש יבוא בהפתעה לילד, זה ממש לא הוגן. אלא רק אחרי שהסברנו לו את חומרת העניין, וגם הזהרנו אותו באזרה
כך היא דרכה של תורה. אם אדם חילל שבת, ולא היו עדים שהתרו בו, הזהירו אותו ואמרו לו שהוא עובר עבירה, וגם הסבירו לו איזו עבירה, רק אחר כך כשהעדים יבואו ויעידו בבי"ד, הוא חייב סקילה.
כך גם היא דרכה של תורה, שאת הענישה עושים בפרהסיא, כפי שמסבירה התורה בעצמה את הסיבה "למען ישמעו ויראו ולא יזידון עוד".

מה הרעיון?

המלמד טוען: כל כך הסברתי את החשיבות של הגעה מההפסקה בזמן. הסברתי את חומרת העניין של ביטול תורה של כל הכיתה כאשר תלמיד נכנס באיחור שהרב כבר התחיל את השיעור.
כמו כן הסברתי היטב כמה שזו חוצפה שאחרי שהרב אמר להגיע בזמן, התלמיד מאחר, וזה ממש זלזול בדברי הרב, ועוד זלזול לעיני כל הכיתה. ולא זו בלבד אלא שגם הזהרתי שמי שיאחר, יאלץ להישאר בסוף יום הלימודים בתלמוד תורה. ובכל זאת הילד איחר. איך קורה כזה דבר?
לא נורא. 'לא הענשת לא הזהרת!'

מעניין ללמוד דבר נפלא מרש"י בפרשתנו.

"שלח לך אנשים" - 'למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר'. (במדבר פרק י"ג פסוק ב').

המהר"ל שואל: הרי הם כבר קיבלו את התורה, ואם כן הזהירה התורה בעווננו של מי שמוציא שם רע או מדבר לשון הרע. אם כן מה הם צריכים לראות את העונש של מרים וללמוד מוסר. וכי לא מספיק מה שהתורה אסרה לדבר לשון הרע וגם הזהירה על המדבר לשון הרע?!

פשר הדברים - גם כשהתורה אוסרת וגם מזהירה, מכל מקום אין זה דומה כאשר הם רואים ענישה בפועל. לפעמים האיסור לא נקלט ולא נחקק רק עד שהאדם רואה ענישה בפועל, רק אז הוא מבין את חומרת האיסור והמשמעות שלו.

קעת נבין היטב מה הכוונה שנסמכה פרשת מרגלים למעשה מרים, אמנם התורה אסרה לדבר לשון הרע וגם הזהירה, אך התביעה גדולה יותר כאשר מדובר כשהם ראו שאדם נענש בפועל הלכה למעשה, אם המרגלים

נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה ולשמור על קדושת העלון! שכר לימוד תורה בשבת פי אלף מיום חול!

רשו"ת הרבים:

שראו את מרים שנענשה, איך לא לקחו מוסר, כלומר איך לא ייסרו את עצמם, איך לא אמרו לעצמם - הרי מרים נענשה, כלומר זה רציני העניין של לשון הרע זה לא צחוק.

ואפילו אשה גדולה כמו מרים, ואפילו כשמדובר על אח שלה שזה משהו משפחתי, בכל אופן התורה לא עושה הנחות, אלא מי שמדבר לשון הרע, נענש.

וזה המסר של פרשת המרגלים, ללמדך שגם אחרי איסור, ואזהרה, אם לא ראו עונש, עדיין יש בליבו של האדם, אולי האיסור לא כל כך חמור. אך כשהוא רואה שאדם אחר נענש, זה כבר צריך לתת רושם חזק על האנשים.

נחזור למלמד - אין למלמד מה לכעוס. זה דרכו של עולם, שגם אחרי הבהרות על חומרת העבירה, וגם אחרי האזהרות על מי שיעבור על העבירה. רק כשמישהו יענש, אז התלמידים יבינו.

אין לאמא ולאבא מה לכעוס, יש מצב כזה וכולנו כאלה.

בינינו בלי שאף אחד שומע, הילד למד מאיתנו, הרי אם אנחנו נוסעים בכביש ואין שוטר לידנו, אין לנו בעיה לדבר בפלאפון תוך כדי נסיעה, כי איננו מפחדים מהעונש. ואחרי שנקנסנו בסך 1000 ₪ וגם קיבלנו כמה נקודות, אז לא בטוח שאנחנו נדבר בפלאפון באמצע נהיה גם כשאינן שוטר באיזור...

יש כאלה שקוראים לזה "קרבן ציבור" (מושג שאינני אוהב להשתמש בו ואינו שגור על לשוני) כלומר צריך תמיד מישהו אחד שישלם את המחיר והוא הקרבן שכולם לומדים ממנו, ואומרים תראה מה קרה לו, אם ככה זה לא משתלם ולא כדאי.

לא לשכוח חינוך בחיך, גם כשהענשנו תמיד חייכנו. **שבת בחיך שלום!**

שאלה: אני מאוד רוצה לקיים מצות חזרה על הלימוד על מנת לזכור את הלימוד, מצד שני זה בא על חשבון הידיעות שלי, שאני מרבה לחזור ולא מספיק ללמוד עוד מסכתות כמו שאר החברים שלי מה עדיף?

תשובה: נציג את הצדדים - באבות דרבי נתן פרק כ"ד: 'הוא היה אומר יכול אדם ללמוד תורה בעשר שנה ולשכחה בשתי שנים. כיצד יושב אדם ששה חדשים ואינו חוזר בה נמצא אומר על טמא טהור ועל טהור טמא.'

י"ב חודש ואינו חוזר בה נמצא מחליף חכמים זה בזה. י"ח חודש ואינו חוזר בה נמצא משכח ראשי פרקים. כ"ד חודש ואינו חוזר בה נמצא משכח ראשי מסכתותיו. ומתוך שאומר על טמא טהור ועל טהור טמא ומחליף חכמים זה בזה ומשכח ראשי פרקים וראשי מסכתותיו סוף שיושב ודומם.'

וכן שולחן ערוך הרב יורה דעה הלכות תלמוד תורה פרק ב' הלכה ה' כתב: 'וגם לענין שיחזור הרבה על לימודו כראוי ולא ימעט בזה מחמת שצריך ללמוד עוד כדי לגמור התורה כי לא עליך המלאכה לגמור אבל אי אתה בן חורין ליבטל ממנה שלא להרבות ולהוסיף בלימודך אחר שכבר חזרת כראוי על לימודך שלמדת כבר ולא ישכח ממך.'

בגמרא ברכות דף ו' עמוד ב': 'אגרא דפרקא - רהטא'. {השכר של הדרשה של הרב היא 'רהטא' כלומר הריצה אל הדרשה} וביאר רש"י אגרא דפרקא - 'עיקר קבול שכר הבריות הרצים לשמוע דרשה מפי חכם - היא שכר המרוצה, שהרי רובם אינם מבינים להעמיד גרסא ולומר שמועה מפי רבן לאחר זמן שיקבלו שכר לימוד.'

כלומר הבעלי בתים שלא חוזרים על הלימוד ולא יזכרו אוותו לאחר זמן, לכן לא יכולו לקבל שכר אפילו על הדרשה ששמעו, על כן השכר שלהם הוא לפחות הריצה לדרשה.

עוד ראינו בעירובין דף נ"ד עמוד ב' מאי דכתיב "משלי פרק י"ב פסוק כ"ז "לא יִחְרֹךְ רַמְיָהּ צִידָן?" לא יחיה ולא יאריך ימים, צייד הרמאי. רב ששת אמר: צייד הרמאי יחרוך? ביאר רש"י צייד רמאי - זה 'שמרבה בגירסא ואינו מחזר עליה'.

ורב ששת אמר - אין זה רמאי אלא שוטה, והקובץ על יד הוא הרמאי וערום בדבר, והוא יחרוך כלומר: יתקיים בידו, כצייד הרמאי שמשבר גף ראשון ראשון כשהוא לוכדו שלא יברח, הוא חורך עופות ואוכלן, וקרא אתמוהי מתמה: לא יחרוך, לא יצלה ויאכל. ראה עוד בגר"א למשלי פרק י"ז א'. ופרק י"ט ט"ו. ופרק כ" כ"א.

אך דעת הגר"ח וולאז'ין זצ"ל שדין זה דל איסור שכחת התורה נאמר דווקא בדורות הראשונים שהיו למדים בעל פה, מה שאין כן כשהתלמוד בבלי נכתב. וכל שכן בזמננו שיש את כל המסכתות והראשונים והאחרונים והשולחן ערוך והנושאי כלים ואחרוני האחרונים הכל כתוב ערוך מוגש וזמין, והכל גם סרוק במחשבים במאגרים ובלחיצת כפתור מגיעים למידע נרחב ועצום. לכן ניתן להשקיע יותר בעיון.

לכן נראה שגם כאן יחול הכלל של "אין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ" וכיום יש סדרים לימוד וגם כוללים שנקראים "ליבו חפץ". ראה גם במהרש"א שם בעבודה זרה י"ט.

נסיים בדברי ראש הישיבה הגרב"צ אבא שאול זצ"ל שאמר עדיף לדעת חצי ש"ס בעיון מאשר ש"ס שלם בבקיות. **ליסיום:** יבחר בדרך שהכי מעניקה לו סיפוק, מתיקות ושמחה בלימוד. שהרי זו מטרת הלימוד והערב נא ה' אלוקינו וכו'.

וכדברי הואר החיים הקדוש "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות התורה... היו משתגעים ומתלהטין אחריה"

התהילים המרכזי

כמדי שבת מחקיימים תהילים לבנים
בשעה אחד ורבע בבית הכנסת
שירת ירושלים שיכון ה' ב"ב
לקבלת העלון לקריאה או הפצה
טיפים/הארות/הערות/תרומות
שלחו למייל הכשר בכתובת
alontoshabat@gmail.com

העלונים עלו לרשת!!!

הרוצים לזכות את הרבים
או להדפיס את העלון בבית
יכולים להורידו מהאתרים:
תורת יוסף, לדעת נט, דרשו, ביננו

תודה רבה לרב שליט"א

על ההשקעה מזמנו בכתבת
מאמרי החינוך הנלמדים מתורתנו
הקדושה ומתווים דרך חינוך ישראל
מתוך הפרשה
ותודה רבה לכל תורמי תומכי
ומסייעי העלון ישלם ה' שכרכם
ברוחניות ובגשמיות אמן